

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO
BIUDŽETO IR ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS SKYRIUS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 6.895 IR 6.896 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3633 (TAP-16-523(2))**

2016-05-11 Nr. NV-1481

Vilnius

Projekto rengėjas – Finansų ministerija.

Projekto tikslas, esmė – Nepritarti Seimo narių R. Markausko, J. Kondroto, G. Jakavonio, D. Ulicko, A. Palionio, G. Tamošiūno ir V. Vonžutaitės įregistruotam Civilinio kodekso 6.895 ir 6.896 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3633, siekiančiam įtvirtinti naują indėlių kategoriją – taupomuosius indėlius, kurie būtų išmokami tik praėjus tam tikram terminui.

Naujos indėlių rūšies pavadinimas neatskleidžia indėlio rūšies turinio ir todėl jis klaidintų indėlininkus. Akcentuojama, kad nėra įtvirtintos specialios nuostatos dėl taupomojo indėlio sutarties nutraukimo, t.y. nėra nustatytas baigtinis aplinkybių sąrašas, kurioms esant indėlininkas turėtų teisę reikalauti, kad kredito įstaiga grąžintų indėlį ir prieš sueinant sutartyje nustatytam terminui, pvz.: sunki liga, indėlininko ar jo artimųjų mirtis, darbo netekimas.

Taip pat atkreipiamas dėmesys, kad nėra nustatyta pareiga kredito įstaigoms, prieš sudarant taupomojo indėlio sutartį, informuoti indėlininkus apie taupomojo indėlio esmines savybes ir skirtumus nuo kitų indėlių rūšių, taupomojo indėlio sudarymo ir pratęsimo sąlygas, sutarties nutraukimo galimybes.

Taip pat siūlomi ir kiti techninio ir teisinio pobūdžio pataisymai.

Derinimas – Teikiamas projektas svarstytas 2016 m. gegužės 2 d. Vyriausybės posėdyje ir patikslintas pagal posėdžio metu pareikštas pastabas.

Dalykinio vertinimo išvada: Teikiamas nutarimo projektas iš esmės atitinka Vyriausybės reglamento reikalavimus.

Skyriaus vedėja

Lina Liubauskaitė

Lina Liubauskaitė, tel. 8 706 63 809, el. p. lina.liubauskaite@lr.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-05-10 Nr. ((7.59-02) -5K-1610071)-6K-
1603823

į 2016-05-02 Nr. 20

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Finansų ministerija teikia po 2016 m. gegužės 2 d. Vyriausybės posėdžio patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.895 ir 6.896 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3633“ projektą (toliau – nutarimo projektas).

Nutarimo projekte siūloma nepritarti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.895 ir 6.896 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3633 (toliau – CK projektas) dėl nutarimo projekte išdėstytų priežasčių.

Nutarimo projektas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, Europos Sąjungos teisei, neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, nutarimo projekto poveikio vertinimas neatliktas.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorius – Sigitas Mitkus, tel. (8 5) 239 0070) Kredito ir mokėjimų rinkų skyriaus (vedėja – Toma Stašaitytė, tel. (8 5) 239 0158) vyr. specialistė Agnė Grigaitė, tel. (8 5) 219 4482, el. p. agne.grigaite@finmin.lt.

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 2 lapai.

Ūkio ministras,
pavadojantis finansų ministrą

Evaldas Gustas

A. Grigaitė, tel. (8 5) 219 4482, el. p. agne.grigaite@finmin.lt

0.1 Teikimas LRV

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
NUTARIMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 6.895 IR 6.896 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3633

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2015 m. gruodžio 23 d. sprendimo Nr. SV-S-1306 „Dėl įstatymų ir nutarimų projektų išvadų“ 14 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.895 ir 6.896 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3633 (toliau – Projektas) dėl šių priežasčių:

1. Pažymėtina, kad tiek Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse šiuo metu numatytas terminuotas indėlis, tiek Projektu siūloma nauja indėlių rūšis – taupomasis indėlis – apibrėžiami vienodai, vartojant formuluotę „nustatant banko ar kitos kredito įstaigos pareigą išmokėti indėlį praėjus tam tikram terminui“ (Projekto 1 straipsnio 1 dalis), toliau Projekte numatant diferencijuotą šių indėlių teisinį reguliavimą. Tačiau Projekte nėra atskleistas minėtų indėlių rūšių turinys ir įvardyti požymiai, pagal kuriuos būtų galima šias indėlių rūšis atskirti. Projekte taip pat nėra įtvirtinti saugikliai, užtikrinantys, kad kitų rūšių indėliams nebūtų taikoma neatšaukiamumo sąlyga, tai yra draudimas atsiimti indėlį nesuėjus sutartyje nustatytam terminui.

Kartu pažymėtina, kad naujos indėlių rūšies pavadinimas neatskleidžia indėlio rūšies turinio, tai yra iš pavadinimo nėra aišku, kokios yra atitinkamo indėlio savybės ir kuo jis skiriasi nuo kitų rūšių indėlių. Be to, terminas „taupomasis indėlis“ šiuo metu jau vartojamas teikiant finansines paslaugas indėlininkams, todėl naujos indėlio rūšies pavadinimas „taupomuoju indėliu“ klaidintų indėlininkus.

2. Pažymėtina, kad indėlininkas, kai jis yra vartotojas, laikomas ekonomiškai silpnesne sutarties šalimi, neturinčia įtakos nustatant indėlio išmokėjimo tvarką ir sąlygas, nes indėlio sutartims taikomos standartinės kredito įstaigos nustatytos sąlygos (Civilinio kodekso 6.185 straipsnis, 6.914 straipsnio 2 dalis). Pagal siūlomą reguliavimą indėlininkas (vartotojas) net ir ypatingomis gyvenimo aplinkybėmis (pavyzdžiui, netekus darbo, susirgus sunkia liga, indėlininko ar jo artimųjų mirties atveju), jeigu jam nedelsiant reikėtų lėšų, neturėtų teisės reikalauti, kad bankas ar kita kredito įstaiga grąžintų taupomąjį indėlį prieš sueinant sutartyje nustatytam terminui,

nes tokios teisės jam neužtikrintų įstatymas. Taip pat Projekto nuostatomis nebūtų išlaikyta šiuo metu Civilinio kodekso 6.892 straipsnio 1 dalies ir 6.895 straipsnio 1 ir 4 dalių nuostatomis užtikrinta indėlininkų teisių ir teisėtų interesų apsauga, nes, minėtomis ypatingomis gyvenimo aplinkybėmis bankas ar kita kredito įstaiga sutikę patenkinti indėlininko (vartotojo) prašymą išmokėti indėlį prieš sutartą terminą, galėtų reikalauti, kad indėlininkas (vartotojas) atlygintų papildomas su sutarties nutraukimu susijusias išlaidas (pavyzdžiui, netesybas, sutarties administracines išlaidas ir pan.).

3. Projekto 1 straipsnio 2 dalyje dėstomoje Civilinio kodekso 6.895 straipsnio 3 dalyje siūloma įtvirtinti pareigą informuoti indėlininką apie galimybės nutraukti sutartį nepasibaigus terminui nebuvimą. Siūloma nuostata neatitinka Civiliniame kodekse įtvirtinto reguliavimo, nes tokiu atveju turėtų būti taikomos Civilinio kodekso bendrosios sutarčių nutraukimo nuostatos (pavyzdžiui, 6.217 straipsnyje numatytais atvejais), o nutraukus sutartį būtų taikomos Civilinio kodekso 6.221 straipsnyje numatytos teisinės pasekmės. Projekto nuostatos neužtikrina tinkamos indėlininkų (vartotojų) apsaugos ir informavimo, nes Projekte nenumatyta pareiga bankui ar kitai kredito įstaigai prieš sudarant taupomojo indėlio sutartį informuoti indėlininką apie taupomojo indėlio rūšies turinį, tai yra esmines savybes ir skirtumus nuo kitų siūlomų indėlio rūšių, taupomojo indėlio sutarties sudarymo ir pratęsimo sąlygas, sutarties nutraukimo galimybes, ir tai, kad bankui ar kitai kredito įstaigai tenka pareiga įrodyti, kad tokia informacija suteikta indėlininkui.

4. Projekto 1 straipsnio 3 dalimi dėstomoje Civilinio kodekso 6.895 straipsnio 5 dalyje siūloma nustatyti, kad tais atvejais, kai pasibaigus taupomojo indėlio terminui indėlininkas nereikalauja išmokėti taupomojo indėlio, sutartis pripažįstama pratęsta indėlio iki pareikalavimo sąlygomis, jeigu sutartyje nenustatyta kitaip. Pagal siūlomą nuostatą bankas ar kita kredito įstaiga, kaip stipresnioji šalis, galėtų sutartyje įtvirtinti indėlininkui mažiau palankias sąlygas, pagal kurias pasibaigus taupomojo indėlio terminui ir indėlininkui nepareikalavus išmokėti indėlio sutartis automatiškai būtų pratęsiama taupomojo indėlio sąlygomis, o ne indėlio iki pareikalavimo sąlygomis. Pažymėtina, kad Projekto nuostatos nenustato saugiklių, užtikrinančių indėlininko teisių ir interesų apsaugą, nes Projekte nenumatyta pareiga bankui ar kitai kredito įstaigai per tam tikrą terminą iki taupomojo indėlio sutarties termino pabaigos gauti atskirą indėlininko sutikimą dėl kiekvieno sutarties pratęsimo tokiomis pačiomis sutarties sąlygomis ar kitų indėlininko teisių ir teisėtų interesų užtikrinančių garantijų.

Ministras Pirmininkas

Finansų ministras

2016-05-09

Ūkio ministras

Evaldas Ginstas
2016-05-10

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VALDYBA

SPRENDIMAS DĖL ĮSTATYMŲ IR NUTARIMO PROJEKTŲ IŠVADŲ

2015 m. gruodžio 23 d. Nr. SV-S-1306
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. gruodžio 10 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-307, 2015 m. gruodžio 15 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-308, 2015 m. gruodžio 17 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-311 ir į Seimo Ekonomikos, Biudžeto ir finansų, Teisės ir teisėtvarkos bei Žmogaus teisių komitetų siūlymus, n u s p r e n d ž i a:

Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadas dėl šių teisės aktų projektų:

1. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 8, 19 ir 19¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2342.
2. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 68 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2343.
3. Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2344.
4. Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 32 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2345.
5. Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2346.
6. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2347.
7. Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 33 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2348.
8. Lietuvos Respublikos Seimo narių Juozo Bernatonio, Juliaus Sabatausko, Vitalijaus Gailiaus 2015 m. rugsėjo 29 d. pasiūlymo dėl Lietuvos Respublikos apylinkių teismų įsteigimo įstatymo Nr. I-2375 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3013.
9. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 29, 393 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3409.

10. Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo Nr. VIII-2066 2, 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3444.
11. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 29 ir 393 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3508.
12. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3512.
13. Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 1 ir 3 priedų pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3562.
14. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.895 ir 6.896 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3633.
15. Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo Nr. VIII-1605 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3692.
16. Lietuvos Respublikos probacijos įstatymo Nr. XI-1860 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3741.
17. Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo Nr. X-1238 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3802.
18. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XI-1281 67 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3803.
19. Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 7, 18 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-3852(2).
20. Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų kompensavimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3897.
21. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Lietuvos Respublikos evangelinio tikėjimo krikščionių sąjungai“ projekto Nr. XIIP-2035.

Seimo Pirmininkė

Loreta Graužinienė

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO KODEKSO 6.895 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR 6.896 STRAIPSNIO
PAPILDYMO 6 DALIMI ĮSTATYMO PROJEKTO**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Šiuo metu Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas reglamentuoja tik tas indėlių rūšis, pagal kurias pagal pirmą indėlininko pareikalavimą kredito įstaiga privalo išmokėti visą ar dalį indėlio, tačiau neįtvirtina užsienio šalių praktikoje egzistuojančios indėlių rūšies, kurios sąlygos neleidžia nutraukti indėlio pagal pirmąjį pareikalavimą. Civilinio kodekso 6.895 nuostata suteikia teisę vienai iš indėlio sutarties šalių (indėlininkui) savo nuožiūra, nepriklausomai nuo priežasčių ir motyvų, bet kuriuo momentu vienašališkai nutraukti indėlio sutartį, kas nėra visiškai racionalu.

Indėlio sutartis sudaroma ir visos jos sąlygos (įskaitant indėlio terminą) sutariamos abiejų šalių laisva valia. Indėlininkas turi visišką pasirinkimo laisvę kokias kredito įstaigas ir kokiomis sąlygomis patikėti savo indėlį. Esant tokiai situacijai, natūralu, jog abi sutarties šalys turi teisėtus lūkesčius, jog visos indėlio sutarties sąlygos bus vykdomos. Be to, atkreiptinas dėmesys, jog bankai, nustatydami siūlomas indėlių sąlygas – skirtingus terminus, juos atitinkančias palūkanas ir kt., tuo pačiu sprendžia klientams teikiamo finansavimo (paskolų) išteklių pritraukimo bei atitinkamos rizikos valdymo klausimus. Tuo tarpu dabartinė minėta Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.895 str. 3 dalies nuostata suteikia teisę vienai iš indėlio sutarties šalių (indėlininkui), iš esmės - kitos sutarties šalies (banko) teisėtų lūkesčių sąskaita, vienašališkai nesilaikyti sudarytos sutarties sąlygų (atsiimti indėlį prieš terminą) ir taip pažeisti visuotinai pripažintą civilinės teisės principą, jog šalių suldytos sutarties sąlygos turi būti tinkamai vykdomos.

Tokia Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostata neatitinka kitų Europos šalių, kuriose veikia kai kuriuos Lietuvoje registruotus bankus patronuojantys bankai, praktikos.

Dėl susiklosčiusios situacijos, kuomet Lietuvoje nėra taupomųjų indėlių kategorijos, bankai negali naudotis indėliais kaip ilgalaikio skolinimo įrankiais. Įtvirtinus taupomųjų indėlių kategoriją ir užtikrinus „ilgalaikių“ pinigų poreikį būtų galima sukurti palankesnę verslo kreditavimo aplinką, ypatingai kalbant apie ilgalaikį skolinimą. Be to, tokios indėlio kategorijos įtvirtinimas leistų indėlininkams tikėtis didesnių palūkanų už bankui patikėtas lėšas.

Projekto tikslas – didinti vartotojų taupymo alternatyvas, įtvirtinant naują taupomųjų indėlių kategoriją.

Projekto uždaviniai – atitinkamai patikslinti Civilinio kodekso nuostatas, sudarant galimybę atsirasti naujai indėlių rūšiai.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Projekto siūlytojas – seimo narys Raimundas Markauskas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu Civilinio kodekso 6.895 straipsnio 3 dalis numato pareigą bankams ir kitoms kredito įstaigoms, nepaisant indėlio rūšies, išmokėti visą ar dalį indėlio pagal pirmąjį indėlininko pareikalavimą. Taip pat nustatyta, kad sutarties sąlygos, numatančios indėlininko atsisakymą teisės gauti indėlį pagal pirmąjį pareikalavimą, negalioja.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektu Civilinio kodekso 6.895 straipsnyje būtų įtvirtinama nauja indėlio rūšis – taupomasis indėlis, kuriam bus taikoma išimtis dėl pirmojo indėlininko pareikalavimo

išmokant visą ar dalį indėlio. Taupomasis indėlis indėlininkui bus išmokamas sutartyje šalių sutarta tvarka ir sąlygomis. Projektu taip pat įtvirtinama aiški pareiga prieš sudarant taupomojo indėlio sutartį, informuoti indėlininką apie taupomojo indėlio sutarties nutraukimą prieš terminą.

Civilinio kodekso 6.896 straipsnis papildomas nauja 6 dalimi, kuria numatoma, kad palūkanų, mokamų už taupomuosius indėlius, dydžio vienašališkai negalima sumažinti.

5. Galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir priemonės, kurių reikia imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas įstatymo projektas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projekto įgyvendinimas neigiamos įtakos verslui neturės. Priešingai, galima teigti, kad tokia įstatymo norma užtikrintų geresnes kreditavimo sąlygas, ypatingai smulkiam ir vidutiniam verslui. Įtvirtinus taupomojo indėlio kategoriją, kuri šiuo metu yra daugelyje kitų Europos Sąjungos valstybių narių, būtų galima naudotis indėliais kaip ilgalaikio skolinimo instrumentais, kas lemtų palankesnes sąlygas ilgalaikiam verslo kreditavimui.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą

Priėmus Įstatymo projektą, kitų galiojančių įstatymų keisti nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

11. Įstatymo įgyvendinimui reikalingi lydimieji aktai

Įstatymo projekto įgyvendinimui lydimųjų teisės aktų priimti nereikės.

12. Projekto įgyvendinimo poveikis biudžeto lėšoms

Įstatymo įgyvendinimas valstybės biudžeto lėšų nepareikalaus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Negauta.

14. Projekto rengėjai

Projektą parengė seimo narys Raimundas Markauskas.

15. Projekto reikšminiai žodžiai

„Indėlis“, „taupomasis“, „indėlininkas“, „kredito įstaiga“, „bankas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Andrius Palionis
Gediminas Jakavonis
Vitalija Vonžutaitė
Darius Ulickas
Gintaras Tamošiūnas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO KODEKSO 6.895 IR 6.896 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2015 m. d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 6.895 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6.895 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Banko indėlio sutartis gali būti sudaryta nustatant banko ar kitos kredito įstaigos pareigą išmokėti indėlį pagal pirmą pareikalavimą (indėlis iki pareikalavimo) arba nustatant banko ar kitos kredito įstaigos pareigą išmokėti indėlį praėjus tam tikram terminui (terminuotas indėlis, taupomasis indėlis).“

2. Pakeisti 6.895 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Nepaisant indėlio rūšies, išskyrus taupomuosius indėlius, bankas ar kita kredito įstaiga privalo išmokėti visą ar dalį indėlio pagal pirmą indėlininko pareikalavimą. Sutarties sąlyga, numatanti indėlininko atsisakymą teisės gauti indėlį pagal pirmą pareikalavimą, išskyrus taupomuosius indėlius, negalioja. Taupomasis indėlis išmokamas indėlininkui indėlio sutartyje šalių sutarta tvarka ir sąlygomis. Prieš pasirašant taupomojo indėlio sutartį, būtina užtikrinti banko ar kitos kredito įstaigos pareigą indėlininką informuoti apie galimybės nutraukti sutartį nepasibaigus terminui nebuvimą.“

3. Pakeisti 6.895 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Jeigu indėlininkas nereikalauja išmokėti terminuoto ar taupomojo indėlio pasibaigus jo terminui ar susidaro kitos sutartyje numatytos aplinkybės, tai sutartis pripažįstama pratęsta indėlio iki pareikalavimo sąlygomis, jeigu sutartis nenustato ko kita.“

2 straipsnis. 6.896 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 6.896 straipsnį 6 dalimi:

„6. Sutartyje numatytų palūkanų, mokamų už taupomuosius indėlius, dydžio bankas ar kita kredito įstaiga vienašališkai mažinti neturi teisės.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia Seimo nariai

Raimundas Markauskas

Jonas Kondrotas

Gediminas Jakavonis

Darius Ulickas

Andrius Palionis

Gintaras Tamošiūnas

Vitalija Vonžutaitė

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO KODEKSO 6.895 IR 6.896 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 6.895 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6.895 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Banko indėlio sutartis gali būti sudaryta nustatant banko ar kitos kredito įstaigos pareigą išmokėti indėlį pagal pirmą pareikalavimą (indėlis iki pareikalavimo) arba nustatant banko ar kitos kredito įstaigos pareigą išmokėti indėlį praėjus tam tikram terminui (terminuotas indėlis, **taupomasis indėlis**).“

2. Pakeisti 6.895 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Nepaisant indėlio rūšies, **išskyrus taupomuosius indėlius**, bankas ar kita kredito įstaiga privalo išmokėti visą ar dalį indėlio pagal pirmą indėlininko pareikalavimą. Sutarties sąlyga, numatanti indėlininko atsisakymą teisės gauti indėlį pagal pirmą pareikalavimą, **išskyrus taupomuosius indėlius**, negalioja. **Taupomasis indėlis išmokamas indėlininkui indėlio sutartyje šalių sutarta tvarka ir sąlygomis. Prieš pasirašant taupomojo indėlio sutartį, būtina užtikrinti banko ar kitos kredito įstaigos pareigą indėlininką informuoti apie galimybės nutraukti sutartį nepasibaigus terminui nebuvimą.**“

3. Pakeisti 6.895 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Jeigu indėlininkas nereikalauja išmokėti terminuoto **ar taupomojo** indėlio pasibaigus jo terminui ar susidaro kitos sutartyje numatytos aplinkybės, tai sutartis pripažįstama pratęsta indėlio iki pareikalavimo sąlygomis, jeigu sutartis nenustato ko kita.“

2 straipsnis. 6.896 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 6.896 straipsnį 6 dalimi:

„6. Sutartyje numatytų **palūkanų, mokamų už taupomuosius indėlius, dydžio bankas ar kita kredito įstaiga vienašališkai mažinti neturi teisės.**“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia Seimo nariai

Raimundas Markauskas

Jonas Kondrotas

Gediminas Jakavonis

Darius Ulickas

Andrius Palionis

Gintaras Tamošiūnas

Vitalija Vonžutaitė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 6.895 IR 6.896 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3633 (Toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-3633))“
PROJEKTO (Toliau – Nutarimo projektas)
(TAIS NR.16-1373(2)) (TAP-16-523)**

2016-04-06 Nr.NV-1039

Vilnius

Įvertinę Nutarimo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir siūlymus:

1. Nutarimo projekto lydraščio – teikimo 2 pastraipoje ir Nutarimo projekto 2 pastraipoje nurodoma, kad Vyriausybė nutaria pritarti Įstatymo projekto Nr. XIIP-3633 tikslui, t. y. įtvirtinti naują indėlių kategoriją – *taupomuosius indėlius*. Tačiau Nutarimo projekto 1 punkte pateikiami argumentai, kodėl naujosios indėlio rūšies netikslinga ir negalima įvardinti terminu „taupomasis indėlis“, bei siūloma naują indėlio rūšį vadinti „*neatšaukiamu terminuotu indėliu*“. Todėl siūlome tikslinti Nutarimo projektą ir lydraštį teikimą (2 pastraipas) vietoje „įtvirtinti naują indėlių kategoriją – taupomuosius indėlius“ įrašyti „įtvirtinti naują indėlių rūšį“. Tuo pačiu, atsižvelgiant į tai, kad Nutarimo projekto 1 punkte siūlomas naujos rūšies indėlio pavadinimas – tolesnėse Nutarimo projekto nuostatose tikslinga vartoti jau ne taupomojo indėlio, o neatšaukiamo terminuoto indėlio terminą.

2. Atkreiptinas dėmesys, kad atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos 2015 m. sausio 22 d. rašte Nr. (1.5)2T-96 „Dėl Vyriausybės nutarimų projektų, kuriais teikiamos Vyriausybės išvados dėl seime svarstomų teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų“ išdėstytas rekomendacijas, Vyriausybės nutarimų projektuose dėstoma Vyriausybės pozicija dėl Seime svarstomų *teisės aktų projektų* (o ne jų tikslų ir teisinio reguliavimo priemonių), o Seime svarstomam teisės akto projektui neturėtų būti pritariama iš esmės, jei Vyriausybės nutarimų projektuose teiktini teisinio reguliavimo priemonių tobulinimo pasiūlymai savo esme reikštų kokybiškai visiškai naujo teisinio reguliavimo siūlymą: tokiu atveju turėtų būti formuluojamos rekomendacijų 1.3 ar 1.4 papunkčiuose nurodytos Vyriausybės pozicijos (žr. rekomendacijų 1.2 papunktį). Atsižvelgiant į tai siūlytina peržiūrėti ir atitinkamai patikslinti Nutarimo projekto antrąją pastraipą.

3. Atkreiptinas dėmesys, kad Civilinio kodekso nuostatos, reglamentuojančios banko indėlio ir banko sąskaitos teisinį reglamentavimą (pvz., CK 6.914, 6.892, 6.895, 6.896 ir kt. straipsniai), numato indėlininkų sutartinius santykius su šiais subjektais – *bankais* ar *kitomis kredito įstaigomis*. Tačiau Nutarimo projekto 2 – 5 punktuose vartojama tik sąvoka „kredito įstaigos“ (nors Įstatymo projekte Nr. XIIP-3633 ir Nutarimo projekto 1 ir 6 punktuose vartojama sąvoka „bankas ar kredito įstaiga“). Pažymėtina, kad teisės akto projekte turi būti vartojamos vieningos sąvokos, todėl turėtų būti tikslinamos nurodytos teisės akto nuostatos.

4. Nutarimo projekto 2 punkte formuluojamas siūlymas, kad bankas ar kredito įstaiga prieš terminą privalo išmokėti visas indėlininko pareikalautas lėšas nemažindama indėlio sumos kai yra: 1) ypatingos aplinkybės (pvz., darbo neteikimas, sunki liga, indėlininko ar jo artimųjų mirtis); 2) pati kredito įstaiga sutinka patenkinti indėlininko prašymą išmokėti indėlį prieš sutartą terminą; 3) esant kitoms aplinkybėms. Tačiau išvadas dėl Nutarimo projekto teikusios suinteresuotos derinimo institucijos pateikė siūlymus numatyti išimtį iš neatšaukiamų terminuotų

indėlių (taupomųjų indėlių) dėl: 1) ypatingųjų aplinkybių ar kitų sutartyje numatytų atvejų ir 2) pačiam bankui sutikus su prašymu grąžinti indėlį pirmą laiką (Lietuvos banko 2015 m. kovo 3 d. rašto Nr. S2016/(22.9-2202)-12-990 2 pastaba). Atsižvelgiant į tai, siūlome paaiškinti ir atskleisti, ką norėta sureguliuoti nuostata „esant kitoms aplinkybėms“. Siekiant teisinio aiškumo, reikėtų paaiškinimų ir pagrindimų dėl siūlomų išimčių nustatymo.

Nutarimo projekto 2 punkto paskutiniame sakinyje siūlytina nurodyti ir konkretizuoti, kokios Civilinio kodekso nuostatos, užtikrinančios indėlininkų teisių ir teisėtų interesų apsaugą, turimos omenyje (pateikti nuorodą į konkrečius straipsnius).

Nutarimo projekto 2 punkto paskutiniame sakinyje nurodoma, kad bankas ar kredito įstaiga privalo išmokėti visas indėlininko pareikalautas lėšas nemažindama indėlio sumos. Tačiau nenurodoma, ar pareikalautos sumos turi būti iš karto išmokamos, ar per tam tikrą laikotarpį ir ar privalo būti išmokama vienu kartu visa suma, ar ji gali būti mokama dalimis. Atitinkamai nėra nieko pasisakyta šiuo atveju (išmokant indėlį prieš sutartą terminą) ir apie sukauptas palūkanas, t. y. ar jos nurodytuoju atveju bus mažinamos ar nebus. Pažymėtina, kad Lietuvos bankas 2016 m. kovo 1 d. rašto Nr. S2016/(22.9-2202)-12-990 2 punkte nurodė, kad esant išskirtinėms aplinkybėms ar pačiam bankui sutikus, indėliai turi būti grąžinami pirmiau laiko nemažinant indėlio sumos, tačiau sukauptos palūkanos tokiais atvejais galėtų būti nemokamos.

5. Atsižvelgiant į Lietuvos banko 2016 m. kovo 1 d. rašto Nr. S2016/(22.9-2202)-12-990 3 punktą, Nutarimo projekto 4 punkte vietoje žodžių „taupomojo indėlio esminės“ siūlome įrašyti žodžius „neatsaukiamo terminuoto indėlio rūšies turinį, t. y. esminės“.

6. Atsižvelgiant į Nutarimo projekto 4 punkto analogiją, siūlytina Nutarimo projekto 5 punkte taip pat numatyti, kad pareiga įrodyti, jog informacija indėlininkui suteikta (indėlininkas buvo informuotas apie taupomojo indėlio termino pasibaigimą ir gautas jo papildomas sutikimas dėl sutarties pratęsimo taupomojo indėlio sąlygomis) tenka bankui ar kredito įstaigai.

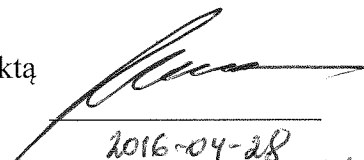
7. Įstatymo projekto Nr. XIIP-3633 2 straipsnyje (keičiamo CK 6.896 straipsnio 6 dalis) nurodyta, kad sutartyje numatytų palūkanų, mokamų už taupomuosius indėlius, dydžio bankas ar kita kredito įstaiga *vienašališkai* mažinti neturi teisės. Pažymėtina, kad *šalių susitarimu* tokios palūkanos galės būti mažinamos. Atkreiptinas dėmesys, kad indėlininkas laikomas ekonomiškai silpnėse sutarties šalimi, todėl bankai ir kredito įstaigos, kaip stipresnioji sutarties šalis gali pateikti standartinius tipinių sutarčių pakeitimus. Indėlininkai neturės pasirinkimo laisvės ir turės pasirašyti sutarties pakeitimus dėl numatytų palūkanų mažinimo. Todėl abejotina, ar Įstatymo projekto Nr. XIIP-3633 2 straipsnyje numatytos nuostatos užtikrins indėlininkų teisėtus lūkesčius ir teises dėl sutartyje numatytų palūkanų nemažinimo.

8. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektu Nr. XIIP-3633 bus numatyta nauja indėlių rūšis, svarstytina ar nereikėtų numatyti vėlesnį įstatymo įsigaliojimo terminą, nes bankai ir kredito įstaigos turi pasirengti naujoms teisinio reguliavimo nuostatomis susijusioms su bankų indėliais, bankų sąskaitomis ir kt.

2-ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Ieva Peciukonienė

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

2016-04-28
2016-05-11

Dėl Civilinio kodekso 6.895 ir 6.896 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3633
(TAP-16-523)(16-1373)

Pranešėjas: finansų ministras R. Šadžius

Dalyvauja: Finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento Kredito ir mokėjimų
rinkų skyriaus vyriausioji specialistė A. Grigaitė

Posėdžių rengimo skyriaus
patarėjas

P. Gerasimovič 2016-04-06

Klausimo kuratorius: V.Pavardė, parašas

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p>2016-04-12 (data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p> <p>1. Parūšyti FM pristinti TM ir TD pastabas 2. Patikrinti projekto nuostatas Vyriausybės posėdyje 2016-04-12-24</p>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p>	<p>Papildoma informacija</p> <p>Atidėtas savaitei (05.02)</p>

Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui
Gerb. Algirdui Butkevičiui

2016-05-16 Nr. 16-177LT

**DĖL FINANSŲ MINISTERIJOS PARENGTO LR VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO
NR.16-1373(4)**

Lietuvos verslo konfederacija (LVK), susipažinusi su LR Finansų ministerijos parengtu ir 2016-05-11 užregistruotu LR Vyriausybės nutarimo projektu „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.895 ir 6.896 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3633“ Nr.16-1373(4) (toliau – Projektas) reiškia susirūpinimą dėl šios Ministerijos parengtos išvados ir siūlo jai nepritarti.

LVK nuomone, Projektu nėra atsižvelgiama į visuomenės interesus ir socialinių partnerių pateiktus argumentus. Savo teigiamą nuomonę ir palaikymą dėl naujos indėlių rūšies – taupomųjų indėlių – įtvirtinimo jau yra ne kartą išsakyusios tiek verslą vienijančios asociacijos (Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos bankų asociacija), tiek vartotojus atstovaujančios organizacijos.

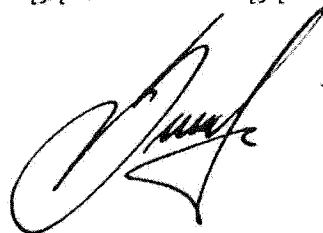
Susitikimuose su Lietuvos bankų vadovais ir Jumis, gerb. Ministre Pirmininke, bei Ministras pristatyti pasiūlymai dėl indėlių rūšių pasirinkimo galimybės didinimo sulaukė palankaus požiūrio. Jau keletą metų vykstančių diskusijų su verslo organizacijomis ir darbo su vartotojų organizacijomis, Lietuvos Respublikos Seimo nariais metu, matome palankų ir teigiamą visuomenės požiūrį į pasirinkimo galimybių didinimą.

Svarstomos išvados projekto variantas neatitinka verslo, vartotojų ir visuomenės lūkesčių. Pažymėtina, jog nors neigiama Vyriausybės nutarimo išvada parengta remiantis vartotojų interesų gynimo argumentais, tačiau vartotojus jungiančios organizacijos pozityviai vertina Seimo narių iniciatyvą ir siūlo jai pritarti (žr. Priedą Nr. 1).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, prašome LR Vyriausybės nepritarti LR Finansų ministerijos parengtam projektui.

PRIDEDAMA: Priedas Nr. 1 „DĖL NEATŠAUKIAMŲJŲ TERMINUOTŲJŲ INDĖLIŲ“

Prezidentas

Valdas Sutkus

Dokumentas siunčiamas tik elektronine forma
Laura Tatarėlytė, el. p. laura@lvk.lt, (8 5) 2121111

Gedimino pr. 32-7, LT-01104, Vilnius, Lietuva
Tel. +370 5 212 1111, info@lvk.lt, www.lvk.lt

Tarptautinių prekybos rūmų ICC oficialus atstovas
www.iccwbo.org

LVOA

LIETUVOS VARTOTOJŲ
ORGANIZACIJŲ
ALJANSAS

Lietuvos vartotojų organizacijų aljansas

Parko g. 3-7, 11203 Vilnius, Lietuva

Tel: +370 611 35509

El. paštas: info@consumer.lt

WWW: <http://www.lvoa.lt>

Lietuvos verslo konfederacijai

2016 m. gegužės 16 d.

Lietuvos bankų asociacijai

Vilnius

DĖL NEATŠAUKIAMŲJŲ TERMINUOTŲJŲ INDĖLIŲ

Trys Aljanso narės, specializuotos finansų sektoriaus vartotojų teisių gynimo organizacijos – asociacija „Už sąžiningą bankininkystę“, Lietuvos bankų klientų asociacija ir Nacionalinė finansinių paslaugų vartotojų asociacija – išnagrinėjo siūlymus dėl neatšaukiamųjų terminuotųjų indėlių galimybės sukūrimo Lietuvoje.

Iš esmės pritariame šiai galimybei, su dvejomis būtinomis išlygomis:

1. Būtina aiškiai atriboti šią naujų indėlių rūšį nuo jau egzistuojančių rinkoje indėlių rūšių. Informacija apie indėlio ypatumus turi būti labai aiškiai pateikiama vartotojui visuose jo interakcijos su finansų įstaiga etapuose – nuo reklamos iki sutarties sudarymo. Pritariame atitinkamoms Finansų ministerijos ir Lietuvos banko iniciatyvoms dėl šio finansinio produkto pavadinimų variantų, taip pat siūlome apsvarstyti galimybę vadinti šiuos indėlius „neatšaukiamaisiais ilgalaikiais indėliais“, jei jų trukmė viršija vienerius metus.
2. Įstatyminės bazės keitimo rengimo metu reikia numatyti nebaigtinį sąrašą aplinkybių, kurioms esant indėlis gali būti nutrauktas be žalos vartotojui. Pabrėžiame, kad sąrašas turi būti nebaigtinis, o galimybę svarstyti vartotojo skundą dėl nepagrįsto atsisakymo nutraukti turi svarstyti Lietuvos bankas įprastinės vartotojų ir bankų ginčų nagrinėjimo procedūros būdu skubos tvarka. Manome, kad baigtinio aplinkybių sąrašo nustatymas sukurtų terpę vartotojų nepasitenkinimui ir potencialiems ginčams. Reikia palikti laisvę bankui ir klientui susitarti dėl abiem pusėms priimtino sprendimo, jei klientas kreipiasi į banką norėdamas indėlį nutraukti esant, jo manymu, ypatingoms jo gyvenimo aplinkybėms. Tuo atveju, jei susitarimas nepasiekiamas, klientui turi būti suteikta galimybė nukreipti ginčą spręsti Lietuvos bankui.

Pagarbiai,

Lietuvos vartotojų organizacijų aljanso prezidentė,
Nacionalinės finansinių paslaugų vartotojų asociacijos direktorė dr. Eglė Kybartienė

Lietuvos vartotojų organizacijų aljanso tarybos narys,
Lietuvos bankų klientų asociacijos generalinis direktorius

 Rūtenis Paukštė

Lietuvos vartotojų organizacijų aljanso tarybos narys,
Asociacijos „Už sąžiningą bankininkystę“ vykdomasis direktorius

 Kęstutis Kupšys

LVOA
Parko g. 3-7
11203 Vilnius, Lietuva

Tel: +370 611 35509
El. paštas:
info@consumer.lt
www: <http://www.lvoa.lt>

Kodas: 302868331
Banko sąskaitos Nr.: LT247300010134491155
Bankas: Swedbank AB, Banko kodas: 73000